

صاحب امتیازی :
شهبندر زاده قلبلی
امیر علمی

اداره و تحریر محلی :

جنال اوغلی جاده سنده دائرة مخصوصه در .
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایتملیدر .

نسخه سی هر پرده

۲۰ یاره در .

۱۴ رجب ۳۲۸

شرائط اشراك :
سنه لکی ۳۰ ، التی آیلنی
۲۰ غرور

ممالك اجنبیه ایچون :

سنه لکی ۱۰ التی آیلنی ۶ فرانقدر . اعلانات
ایچون اداره مأموری محمدذهنی بکه مراجعت ایتملیدر .

۲۱ تموز افرنجی

۱۹۱۰

۸ تموز ۱۳۲۶

وَلَا تَجْعَلُوا دِينَكُمْ تِلْكَ الْأَشْوَاعَ : التَّحْقِيقُ لَا رَيْفَ فِيهِمَا

په قدر مهم تحولاته رغاً اداره علمیه ده نه بر
تسبیقات ونه بر تجدیدات میدان کله مش وحق استامی
وظائف بیه اسکسی کې قلمشدر . اوج عصر در ،
تدریس و تدریس کیفیتی شایان حیرت تکاملات و تجدیداته
مظهر اولش ، علوم انسانی په یو زلله بیک علم انضمام
ایش ، منکرین و مترددینه قارشو بیک بیک اصولار
اختراعی درجه و جوبه کش ، علوم قدیمه دن برطاقی
اسکی حالی طانیله مایه حق قدر تکاملات و تجدیداته
او غرامش ایکن نمدرسه نه تدریسات ونه مدرسلر
بوناردن بهره یاب ایدلمه مش والحاصل کویا عصرلر
اداره علمیه چه هیچ کچمه مشدر .

ایشته بوکون شو تغافل کشته جزاسنی چیکوروز
اداره علمیه نک حالار « نمونه وقف » کې اراقلماسی
کرک مملکتیز و کرک اوطان اسلامیه ایچون صوک
درجه ضررلی برشی ایدی . ترقی پرور و عالم برذاتک
مقام مشیخته کچمسی ارتق دورۀ توقف ختامه ایردیکی
حقنده بزم برامید و یردی . اوامیددرکه شوسطرلری
کرک ذات مشیختنه اینک و کرک علمامزکیش مقالعه
سنه قویغه بزی سوق ایستی .

انکایزک محافله کارانی بزجه پک زیاده سواسته ماله
او غرابور . لزوم حقیقی اولیان موجودیتیه لزوم
حقیقی اولان شیلرکده ایمجادینه مانع اولان موادی
بیه ابقا ایتمک ایچون همان انکایز محافله کارلغنی اوک
سوریوز . و برکرده بودلیل ملزم اوک سورولدیکی؟
ارتق سوزکسیلور . روم ایلی و اناطولی قاضیه سکرلیکی
کې بوکون مین و قطعی وظیفه سی غیر موجود ما .
موریتلر بودلیل ملزمه مجلسجه ابقا اولندی . هر
مملکتده تمامل قدیمه مستند والیوم بی لزوم و چونکه
بر دانسی اداره مصلحت کفی برچوق محکمهلر وسائر

عمومی ، واسع و نهائی حقیقت ، فهم انسانی نک
خارجنده قالیر . تعبیر آخرله برحقیقتک ، حقیقت
کامله و نهائی اولماسی ایچون احتوای فهم بشر خارجنده
قالماسی شرطدر .

فهمک خارجنده قالان برشینی ایسه معرفت کامله
ایله بیلامه مامن پک بدیدیدر . مثلاً : علت اصلیه بی ،
نامتناهی بی ، مطلق ی حقیقه بیلامه من ایچون اونی
آکلامان لازم . بویاسه حس و تجربه ایله اولور .
عجبا نامتناهی ، دائرة حس [] و تجربه مزه دوشن
حادثاتدن برینه بکزر می ؟ خایر . [] اکر بکزر سه
متناهی دیمکدر . [] شو حالده ایسه مقایسه ممکن اولمایه .
چندن نامتناهی بی « آکلا شیلماز » افکارک قافله سالاری
ملایمه چیکوروز .

دیمک که معرفت ز نسبی اولدینی کې « اصل الاصول »
و « منشأ و مرجع کل » اولان « حقیقت کلیه » بی
کاهی حقها بیلامه مزه پک طبیعیدر .

[*] بوراده « حس » برشینی قلباً حس ایتمک مناسنه
مستعمل دیمکدر . حواس خسه منک واسطانیله اولان
ناترازم دیمکدر .

فی الواقع شهرام ترقی و تکامله کیرمک مجبوریشی
حس ایدن مملکت مزده ، سلیم شهید زمانندن بری آغیر
و فقط متادی تحولات وقوعه کلدیکی و بوتحولاتندن
امور علمیه ذخی حصه مند تأثر اولدینی حالده اداره
علمیه من ، شکلاً هیچ بر تحول هیچ بر همت کورمندی
بر حالده که اولجه مکلف اولدینی وظائفک بر قسم عظمی
باشقه اداره و دواثره کچمش و عادات و طوائف تبعیدن محروم
قالش ایکن . صرف اعتباری اولهرق اسکی تقبیات
وظائف ، ترتیب و اصول اولدینی کې اراقلمشدر .
بوغرابرک نتیجه طبیعیه سی اولارق وظیفه معینه دن
محروم مأموریتلر بولدینی کې مقتضیات و احتیاجات
زماندن اولارق . بولماسی لازم برچوق مأموریتلر
هنوز موجود دکلدر .

« تاریخی » موجودیتی محافله ایدن باب مشیخت
زماننک احتیاجنه کافی « حقیقی » موجودیتدن نو عا
محرور مدر . بنابرین امور علمیه نک بحق اصلاحی
امل ایدینه چک ، بومالی فعله چقارمقله تاریخ ملیزمده
بر موقع ممتاز اشغال ایله چک ذات ، مطلقاً بو حقایق
آکلامقله وایشه بواسلی نقطه لردن باشلا ماله موفقیت
الده ایده بیایر .

تاریخ مایزمه بقارسق کوریرزکه باب مشیخت
صرف دینی خصوصیاتن ماعاده عدلی ، « سیاسی » و « علمی »
اولهرق اوج نوع وظیفه ایله مکلف طو تاملش ایدی .
عدله و محاکم تشکیلاتی اوزرینه بووظائفدن برنجیسه
عاند اموزک ازچوق قسمی اداره علمیه دن آلمشدر
ملکیه تشکیلاتنک تکاملات و توسعاتی نتیجه سنده
باب مشیختک سیاسی مشاغلی قالامشدر . مکاتب ملکیه
و عسکریه نک تکرری مدارس عالیله تنوعی اوزرینه
بیلای خصوصیاتن یالکیز بر قسم مخصوص باب مشیخته
قالارق اقسام سائر می حریبه و معارف نظارتنه دور
اولومشدر .

بوتون شومسرو داتدن نظاهر ایدر که بشریت
نفس اولان معرفت ، نسبی و جزویدر . ادراک بشرک
حدودی حادثاتدر ، بوحدودی تجاوز ایده میور .
بو یحیی عریض و عمیق تحقیق ایتمک لازمدر . و یرنده
ایدیه چکدر .

فهم انسانی نسبی اولدیفندن معرفت بشریه ده
نسبی در . بوراسی بدیهی کې کورونمکده ایسه ده
عجبا عقلاً و تجربه ثابت برکیفیت می در ؟ عجبا بوتون بو
مظاهره ، بوتون بونسی معلوماتک دلالت ایستدیک
حقایقک احتوای ادراک خارجنده قالمه محکوم اولیشی
قابل اثبات می در ؟

أوت . حقایق کلیه نک بزه مجهول قالماسی یعنی
اوناری معرفت کامله ایله بیلامه مزه ضرور ایتدندر .
فی الواقع علم و فن ، کشف ایتدیک حقایق نسبییه
و جزوئییه ذها عمومی حقیقتلره ، بوناری ده ده
عمومیارینه ارجاعه مجبوردر . ذاتاً فنک بوتون شرف
و خدمتی بوندن عبارتدر . حقایق جزوئییه نک ده
عمومی حقیقتلره طوغری ارجاعندن حاصل اولان
نتیجه شومدر که : بالجمله حقایقه منشأ اولاجق اک

بولونانلردن برطاقی بیه تجاوز ایتسه ، بیه قارشوسنده
ناموسلی و فداکار اردو منک سیف بی آمانی کور .
چکی محققدر .

دیمک که بوکون اردو منی ، وطن و مشروطیت
مشروع عامینده استخدام غیر ممکندر . و برحققتدر که
بورادو من ، هر نه نام آلتده اولورسه اولسون وطن
و مشروطیت دشمنلرینک باشنه بلای برمدر . بو قدر بسط
بر حقیقی کورده مینلره کولمکی ، آجیمقی لازم ،
بر ذلر کسیدر میوروز . آرق هر کس بیلمیدر که
اردو ، وطنی بازیمه آمل و احتیاجاتی ایتمک ایسته یلرک
بازیمه سی اولاماز ، آرق هر کس بیلماید که مشروطیت
مشروع مزه ضربه ایریشدیر . بیلمک ایچون بومقدس
اردونک صبرتی یره کتیرمک و آهنین سینیسی
اوزردن یورویوب کچمک لازمدر . شهیدرزاده .
احمد حلمی

انتقادات

باب مشیخت

و
هیت علمیه

افکار ترقی کسترانه و وطن پرورانه سیله ، علم و تنه ایله
مشهر اولان علمامز دن موسی کاظم افندی ، مقام
علیای مشیخت اسلامیه به نسب اولندی . بویه بر
ذاتدن ، درجه قصوای اصبی مستقی تصویر اولان
امور علمیه نک مستفید اولاجنی پک طبیی ایسه ده بو
استفاده ، اداره علمیه نک اصلاحی و زاکت و احتیاجات
زمانه ایله متناسب بر مرتبه افرانی درجه سته وارده بیه
چک می در ؟ بوباید امکان واریدر ؟ ایسته بزم ناجیزانه
تدقیق ایتمک ایستدیکنر نقطه بودر .

برنجی کتاب

فنون جدیده اعتباریله

عالم

ممکن می در ؟ خایر . بو خصوص قدرت و حدود
ادراک کرک خارجنده در ، شو حالده غایه تعلیلده بولدیغمز
افکار اصلیه بی فهم و تعریف فناً غیر ممکندر .
بوندن نه حقیقه یور ؟ شو حقیقه یور که : بزم افکار غایه
بدیدیمز افکار ، آکلا شیلماسی حدود و ادراک
خارجنده قالان ، بزه کوره آکلا شیلماز اولان
حقایقک « وکیلرندن ! » عبارت اولوب بو وکیللرک
اصیلی اولان حقایق بزه ابدیاً مجهول قالاچقدر .

کې دها خپل مأموریتل وداثرملر وار . وظائف مینه سی اولمادیی حالده بوکې مأموریتلرک اهاسته نه شرعک ونهده عقلک رضای اولماز .

بی لزوم مأموریتلرک موجودیتلرینه مقابل تدریسات عمومی دینه مدیریتی ، مدارس مفتشاری ، وعظ وواعظلر مدیریتی ، مساجد وجوامع مدیرومفتشاری وباخصوص بر «انجمن عالی دینی» موجود دکل حالبوکه بویکی مأموریتلر ، احتیاجات شدیدة حالیه مندر . تدریسات عالیة دینه ، اصول اعتباریله ، بیک سنه اول ناصله ، یه اوله در . یکریمی سنه عربی علم ایدن بر آدم چوق کره عربی حقله افاده مرام ایدمبور علوم موجوده انسانیه دن یالکیز بر قسمه مالک اوله بیلرک قسم متباقیسی اوکامچهور قالیور . اکثر علمامزک علوم طبیعی ، فلیکه ، کیمویه ، اقتصادیات واجتماعیات حقهده هیج بر معلوماتی بولونیور . فلسفه ، منطق وبونلر کې علومک تکاملات اخیرده سی ده اولره محمول قالیور ناصل قالماسون کدیک بحث ولا یخصی مشقته کچر دکاری ادوار تحصیل لرنده بوعلم حقهده اولره برشی اوکر تدریلمدیکی انچون اولرنده دیکر لرینه اوکر نه میورلر بوملک حاکم روحی ، ناظم اعمال وافکاری دیندر شو حالده علما بوملک طبیعی رهبر لیدر . بحیاجا اقتصادیات واجتماعیات حقهده کی معلوماتی صفره یقین اولان عامه امته بوره برلر ناصل تلقین معلومات ایده بیایرلر «هغه غل» که منطقیه ، «بوخن» که کلامیه ، «ایسترس» که معادلاتیه «هغه قل» که تشریحیه و جدانی بولانلر اولان طبقه خاصه متفکرینه بوره برلر نه ایله تسلی بخش اونورلر ؟ والحاصل بوره برلر ترقیات وتکاملات حاضره دن بی بهر قالیور لره زمانمزک رهبری ناصل اولایا بیایرلر ؟ یالکیز بو قدرده دکل . خرسنایان علمامزک شایان تقدیر وحیرت بر در جی بولان غیرت و فعالیتلری زده نیچون یوق ؟ اولرنده کی عشق دین ، حب تلقین زده نیچون یوق ؟

ایشته ایمان دینلن نورک افق طلوع وظهوری بو نقطه در . کلات علویه اسلامیه دن اولان :

سبحانک ما عرفناک حق معرفتک یا مرفوع [**] جمله لطیفه سی بوتون بو حقایق ، دها نیجه احتوای ورموزی ایله برابر جامعدر . فهم و معرفت ، عقل انسانیه موجود اولان مرتبه اقتدار وقوة بخشنده حکمت اسلامیه ایله فنون جدیده تماماً متفق بولونیور . بو مبشده یالکیز «روحانیون Spiritualistes» دن اول حکما بزدن قسماً آریلیور . اولره کوره ادراک بشرده «تمیز Raison» دینلن بر خاصه واردنر که او ، نامتساهی بی درک وفهم ایده بیایر . اوللری بو خاصه تمیزک بشریتده «وهی و فطری» اولدینی ادعا ایدیلیدی ، تدقیقات فنییه نتیجه سنده اونک ده «کسی» اولدیننه قناعت کلشدر . شیمدی ده متصوفینک هیئت اکوانی ناصل تلقی ایتدکلرینی تدقیق ایدم .

[**] پوشکی سید یحیی الشروانی حضرتلرینک ورد ستارنده مسطوردر .

اطبساندن ، طبیعیتندن ، کیمیا کراندن ، حیاتیوندن لسانیندن نیچون علمامز بولونماسون ؟ بودین جلیل محض علم وفضیلت ایکن نه دن علمای اسلام معلومات بشریه نک بر قسم مهمنده جاهل بولونسون ؟ عجیازمانلرنده غزالیارک ، زکریا ریلرک ، رازیارک ، قانسیارک حضورنده معلومات بشریه نامنه سوز سویلیه جک ، اوللری تجهیل والتزام ایده جک کیم بولونه بیایریدی ؟ اوکوز ارا به سنک شمندو فقه انقلابی کورن برانسان ، تکامل وترقیی انکاره مقتدر اولامه جفته نظر آ زده اقوام اسلامیه ده تکمالک عدم امکاتی رد ایدلردن وبوملک نقصانی استمدادیی فرض ایدلری استخفاف ایله یلردن اولدیفمزدن بوتون بونقصانلری اداره علمییه عطف ایدر و علمامزنی قباحلی بولاماز . طبیعیتلرک بوراده علمادن قصدمن ، علی اطلاق علمای اسلامیه اولوب یوقسه اداره علمییه زمانداراندن اولانلر عندالله وعندالباس معاتب اولمقدن قورتولامازلر .

برملک اردوسی ، شجاعت وناموسنک ، خادمین دینیه سی ، روح و اخلاقک مرآتیدر . علمیه منزه تکمالاتی ، معنویات و اخلاقیاتمزک اصطلافا وانجلاسنه خدمت ایده جکدر . ملتهده بواحتیاج . وجوددر . اکر علمیه من ، بواحتیاجی اکلاماز وهله بواحتیاجه دوا اولاجق اغذیه معنویه بی احضار امتزسه کندی کندی لغوه محکوم ایش اولاجققدر ، زیرا که مات بو احتیاجی ده عدلیه ومعارفده اولدینی کی دیکر وسا . بطله تأمین مجبوریتده قالا جقدر . شوقدر که زمان غیب اولاجق وبوغیدن ملت و وطن وبوتون عالم اسلام ضرر دیده اولاجققدر . وقت هرکس ایچون نقد ، نرم ایچون ایسه جوهر کرانه هادر . بونی اونو تمایلم . دشمن اغرنی آجش ، هر طرفن اغیار دین ایله محاط قالمشدر . بزنی اقتصادیات ، اجتماعیات وقنون

تصوف نقطه نظرندن

عالم

وجود ، بش صورت تاقیه ، بش حضریه مالکدر . عالم اول ، حضرة لاهوتدر که هر درلو اشکال وآمینادن ، تشبیه وتجزی دن ، مقایسه و تعریفدن منزهدر . عالم ثانی ، حضرة جبروتدر که تعین اولدر . بو عالم نوردر ، نورانیدر . بوراده «نور ونورانیلکدن مقصد» ضیا دیمک اولمایوب کثافت مادییه نک حقیقتهده اصلی و تعریفده ضدی اولان «وجودیت لطیفه» در . اوچنجی عالم ، حضرة ملکوتدر . کرک بو عالم وکرک دردنجیسی اولان حضرة ارواح ، لطیفدرلر . هرایکسنه ، عالم امر ، دیمک مناسبدر . بشنجی عالم ، حضرة ناسوتدر که اشکال ، امثال ومثال ، تحولات واستحالات علیدر .

بو حضرات خمسده ، حقیقت حالده «شی واحد» در . لیکن مراتب معرفت ، بو شی واحدی بش صفحه ایله تلقی اضطرارندهدر . بواضطرار آردن چیقیدینی

اساحه سیله جزج وتلفه چالیشوب . طور بیورلر . بوکون حوصله منزه صیغایه جق قدر مهلاک وشدید بر جدال انچندهیز . بوجدالک شمتلری ، غلغله لری اذان غلغله کیمسه سیله سامعه حبتی جاک ایده جک قدر عظیمدر . بوجدالده نه ایله غلبه وهیج اولمازسه موقعمزی محافظه ایده بیلیز ؟ دشمنمزک انده کی سلاح نوندن اساحه ایله مجهز اولقله . ایدم دست اغیار ده کی اساحه «علم وصنعت» دن معمولدر . ملتزمی بواساحه ایله تجهیز خصوصنده علمای اسلام بابانچی قالامازوقالما ، لیدر ، لیکن بابانچی قالماق ایچون رهبر لره لازم مزایای علمییه و اخلاقیه نک تمامه مالک اولمق ایجاب ایدر ، بوایه اصول تدریس ومدرسه لرک اصلاحیه اولور .

ایشته شیخ الاسلام جدیدن بومل ، بو قدر نیجی و فقط صوک درجه مشکل بر همت بکلیر .

جناب حق موفق بویورسون .

معارف

حضرت محمد وعیسی [ع . س]

بر طاقم احق میسورلر ، اورواده علم وحکمت دائره نفوذنی توسیع ایتدیکه ، اوراده ماصالرخ دیکله تجمک مقدار کفایده آدم بولامبورلر ، و برنوع تجارت وصنعت شکسته سوقدقاری نشر افکار قضیه سی ایچون شرق . عالم اسلامی میدان وفاق صانیورلر ، و بر مسلمانک بش باره و برمیجه کی شرک ایله غرابیدن منسوج کالای بی بهارنی بزله ده منافی ایستورلر !

زوالی احقر ! بزسامانلر ، هیج بر مذهبک ماهیتی حقهده او مذهب سالکاری آره سنده پرویاغاندا پایماز ، هیج کیسه نک حسیات وجدانیسنه طوقوتماز و حق هر وجدان منصف ومتقن اوکنده مقبول ومرغوب اولان جوهر توحیدییه بوتون شمعیه سیله مذاهب سائرهممازک پیش محاکمه قوعانکن میسورلرک غریبه ترکیه یازیلش برطاقم افترا نامه لره مسلمانلری

کې فرق ومعرفت دخی آردن چیقار . شیمدی بو طرز تلقی فنون جدیده نتایجیه مقایسه ایدرسه ک ، نتیجه آیه حاصل اولور .

عالم جبروت ، ارباب فنک غایه تحلیل وتفکرده موجوداتی بالاضطرار قبول ایتدکلری «وجود اصلی مایه اصلیه ، جوهر اساسی ، واجب» در .

عالم جبروت لاهوته نسبتله معین ایسه ده ناسوته نسبتله غیر معیندر . بوعالیه مخصوص اولان لطافت موجودیت ، اوکا «مادی» صفتی و برمه منزه مانع اولور ، بوسیلله «نورانی» دییه تعریف ایدیلور . موجودیت معینه وجزویه نک واسطه تشائی بوعالمدر . شو حالده عالم جبروت ، اوللری اثیری Elher ونهایت «مایه اصلیه Substance» نامی ویریان تاقی موجودیته مساوی اولویور .

ایشته فن ایله تصوف بوراده متفاوت بولونیور . «مایه اصلیه» فنه کوره غایه وجود ، تصوفه کوره ایسه تعین اول ومایه وجوددر . بر قسم ارباب فن ، مابعدی وار